

У наш час визначення «інтерактивні методи навчання» набуло також і нового змісту, адже через зміни у суспільстві пріоритети надаються взаємодії між вчителем і учнями, розвитку особистості, навчально-педагогічній співпраці і так далі. Обґрунтовуючи переваги інтерактивного навчання, О. Козіна розуміє його як навчання (стихийне чи спеціально організоване), яке ґрунтується на прямій взаємодії учнів з навчальним оточенням. Навчальне оточення, або «навчальне середовище, виступає як реальність, в якій учасники знаходять для себе галузь досвіду для опанування. Досвід учнів слугує основним джерелом навчального пізнання», адже школярі виступають тут не пасивними «репродукторами», а «активними діячами, повноправними учасниками процесу, їхній досвід є не менш важливим, ніж досвід ведучого, який не дає готові знання, а спонукає до самостійного їх пошуку» [2, 32].

Але навіть враховуючи усі ці дослідження, невирішеними залишаються ще низка протиріч: необхідність виконання пріоритетних завдань практики і використання інтерактивних методів як чинника самореалізації учнів, і в той же час недостатня розробка науково-теоретичних вихідних точок для їх застосування у шкільній практиці, а також необхідність вдосконалення освітньої діяльності, але в той же час і необхідність пошуку факторів для цього покращення. Саме тому дослідження впливу інтерактивних методів навчання на подальший всеохоплюючий розвиток школярів є актуальним. Адже Під час переходу до інтерактивних форм навчання в біології змінюється ставлення учнів до предмета, діє основний закон засвоєння знань (сприйняття – осмислення – запам'ятовування – практичне застосування). Ефективність засвоєння знань залежить від активності учасників процесу навчання, оскільки важливе не просте прослуховування матеріалу учнем, а самостійне, активне його опрацювання. Застосування інтерактивного навчання на уроках біології допомагає навчити учнів мислити, аналізувати, робити висновки, ніж просто розповісти їм новий матеріал.

Список використаних джерел

1. Гармаш С. А. Інтерактивне навчання / С. А. Гармаш // Завучу. Все для роботи. – 2010. - №20 (44). – С. 2–4.
2. Козина Е. Польза от интерактивного обучения / Е. Козина //Здоровье детей. – 2005. – № 18, 16–30 сентября. – С. 32–33.
3. Настільна книга молодого вчителя початкової школи / Авт.-уклад.: М.О. Новожилова, Л. М. Яськава – Х.: Вид-во «Ранок», 2009. – 288 с.

Науковий керівник: канд. біол. наук Алексєєва А. А.

Потужня В. Р.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ О. А. ЗАХАРЕНКА

Актуальність даної теми полягає в тому, що патріотизм сьогодні є нагальною потребою і для людей, і для держави, оскільки високий рівень патріотизму громадян забезпечить повноцінний гармонійний розвиток як особистості в державі, так і суспільства вцілому.

В усі часи становлення української державності дуже важливим є питання патріотичного виховання підростаючого покоління. Мета якого – виховати справжнього патріота, громадянина своєї країни. Сформувати гуманну, ініціативну, небайдужу до проблем і життя вцілому своєї країни людину, яка цінує і поважає свій рідний край, традиції, шанобливо ставиться до ближнього, готова допомогти і прикласти зусиль для кращого нашої Держави.

Патріотизм – це моральний і політичний принцип, соціальне почуття, змістом якого є любов до батьківщини й готовність підкорити свої інтереси інтересам країни. Патріотизм – це гордість досягненнями й культурою своєї Батьківщини, бажання зберігати її характер і культурні особливості й ідентифікація себе з іншими членами нації, прагнення захищати інтереси батьківщини і свого народу.

Як наголошено в Національній доктрині розвитку освіти України, пріоритетним напрямом в її реалізації є формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, сучасної європейської цивілізації; виховання людини демократичного світогляду, яка поважає громадянські права і свободи, традиції народів і культур світу, національний, релігійний, мовний вибір кожної людини.

Неповторний досвід патріотичного виховання висвітлено педагогічним колективом Сахнівської середньої школи Корсунь-Шевченківського району Черкаської області, на чолі якої стояв Олександр Антонович Захаренко – видатний український педагог, академік і один із засновників Академії педагогічних наук, спадщина якого є неоціненним скарбом виховання молоді.

Методи патріотичного виховання, які використовували в Сахнівській школі не втрачають актуальності і до сьогодні. О. А. Захаренко зосереджував свою увагу на вивченні проблеми «виховання творчого громадянина-патріота в інтегрованому виховному середовищі». Велика увага, також, приділялася формуванню всебічно розвиненої особистості, з високим рівнем фізичного та духовного розвитку. Завдяки комплексному підходу до виховання, вирішенню завдань за всіма напрямками виховного процесу у різних шкільних заходах, матеріальну базу яких, створювали безпосередньо учні Сахнівської школи, батьки та педагогічний колектив, що згуртовувало їх.

Головними чинниками діяльності педагога-новатора О. А. Захаренка у громадянсько-патріотичному вихованні були родинні стосунки, відповідальність, повага до старших, любов до рідного краю. Тобто, значна увага зосереджувалася на здобутках народної педагогіки.

Підтвердженням є епос роду Захаренків «Люби і знай свій рід і край» [1], підготовлений батьком Олександра Антоновича. Цей родинний здобуток дає цінні дані про систему передачі знань. В ньому зібрані дані про 250 членів родини, починаючи від засновника Оксентія Захаренка(1770 р. н.).

Цікавими є погляди О. А. Захаренка на ідею виховання до своєї землі почуття любові. Він стверджував, що саме в глибині національних традицій, рідній мові, батьківській оселі і рідній стежині криються підвалини високих громадянсько-патріотичних почуттів. І тільки усвідомлення цього є істинним для виховання справжнього патріота, що цінує і поважає свою країну.

Саме тому, підтримуючи ці погляди, у 1983 році на зустрічі з виборцями О. А. Захаренко говорив: «Впевнений, що громадянсько-патріотичні почуття завжди мають джерела в батьківському домі, рідній мові, національній історії. Стою за державність мови в нашій республіці, за збереження і розвиток національної культури нашого громадянського дому» [3, с. 2].

На думку директора Сахнівської школи учитель є головним носієм громадянськості. Він має випромінювати добро і любов до дітей, бути вічним ідеалом і взірцем для них, бути відповідальним і за сім'ю. Вчителям потрібно виховувати учнів у душі поваги і шанобливого ставлення до своєї сім'ї. Жити так, щоб пишалися колеги, діти і друзі.

Проблема громадянського виховання реалізована новаторським методом «Педагогіка конкретної мети». Цей метод педагогічного впливу заснований на ідеях О. А. Захаренка за якого участь дитини у громадському і культурному житті здійснюються спільним формуванням вчительсько-учнівських ідеалів-задумів та їх подальшої реалізації у системі «школа–учень–родина» [3, с. 19]. Стержнем педагогічної діяльності є щоденна посильна праця дитини.

О. А. Захаренко стверджував: «Громадянин народжується, перш за все, у трудовому колективі – і ним має бути школа» [2, с. 13]. Педагог залучав школярів до створення навчально-матеріальної шкільної бази.

Саме тому, спільними зусиллями педагогічного колективу, учнів і батьків у Сахнівській школі було створено: навчально-спортивний комплекс (триповерхова споруда зі спортивним залом), 25-метровий зимовий басейн, фонтан «Колосок», родинно-шкільний музей

(двоповерхова споруда з обсерваторією і планетарієм), теплиця, дендропарк, майстерня, хореографічна студія, художня школа та багато ін.

О. А. Захаренко стверджував: «Патріотами не народжуються. Ними стають в процесі становлення особистості, в процесі виховання і впливу всіх засобів на людину. Патріотичні почуття – це сплеск емоцій, які виникають у пориві спільної праці, щоб знайти вихід із безвиході, щоб захистити свою незалежність і волю» [2, с. 17].

Вихованці Сахнівської школи зростали патріотами своєї України. Кожний виховний захід мав патріотичне спрямування. Наприклад, учні щороку 9 травня здійснювали святкову ходу до пам'ятника загиблим воїнам; на глибині кількох метрів на території школи зберігається сейф, де зібрано багато матеріалів від батьків, дітей і вчителів школи, що має назву «Лист в майбутнє», учні школи самостійно проводили екскурсії в шкільному музеї. На теренах шкільного подвір'я вперше на Черкащині було споруджено ще 1991 року пам'ятник жертвам голодомору «Криниця совісті» – шестиметрову піраміду, що символізує душі померлих.

Отже, можемо зробити висновок, що Олександр Антонович Захаренко створив цілісну систему заходів і методів реалізації питання патріотичного виховання молоді. Основою серед яких є взаємодія школи і сім'ї. Педагог закликав вихователів до обґрунтування й реалізації різноманітних перспективних патріотичних ідей, основу яких становили б громадянські почуття: гордість від усвідомлення суспільної користі своїх вчинків, любов до малої батьківщини та до людей.

Список використаних джерел

1. Захаренко А.І. Люби і знай свій рід і край: історико-генеалогічна книга роду Захаренків (1770–1983). Кам'янка: [б. в.], 1983. – 101 с.
2. Захаренко О.А. Становлення громадянина / О.А. Захаренко, С.М. Мазурик. – Київ, 1976. – 29 с.
3. Захаренко С.О. Педагогіка конкретної мети як провідний виховний метод у системі превентивного виховання О.А. Захаренка / С.О. Захаренко, О.С. Захаренко // Рід-на школа. – 2011. – №1–2. – С. 18–22.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Захаренко С. О.

Псюрик А. О.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ У ТВОРЧОСТІ А.С. МАКАРЕНКА

Сім'я – це важлива ланка в житті кожної людини, яка сприяє формуванню дитячої свідомості, а батьки – це наші перші вчителі, які супроводжують нас все життя, повчають та передають свій безцінний досвід. «Наші діти – це майбутні громадяни нашої країни і громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти — це майбутні батьки і матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками і матерями», — саме так у «Книзі для батьків» зазначав А.С. Макаренко [1, 648]. Неможливо не погодитись з відомим педагогом, адже виховання дітей є головною та складною працею кожного з нас і від того наскільки якісно ми її виконаємо такі плоди й отримаємо.

Виховання в сім'ї може мати як позитивний так і негативний вплив на дитину. Чому це відбувається, що стає причиною? Некоректне батьківське виховання і є негативним впливом, яке може спричинити погані наслідки для маленької людини, що тільки прийшла в цей світ, а в майбутньому для соціуму. Психологи та педагоги століттями доводили, що діти, як губки, вбирають в себе хороше та лихе, вони стають віддзеркаленням своїх близьких [2]. Наші батьки є митцями, художниками, що творять картини, тільки їхнім витвором мистецтва є діти, тому можна зробити висновок: родина формує суспільство. На жаль, сьогодні не кожен усвідомлює важливість виховного процесу в сім'ї, необізнаність батьків у педагогічній сфері, допущенні дрібні помилки, все це зароджує проблеми, які в свою чергу з малих переростають у глобальні.